

SRR 13/2025 rd

**STATSRÅDETS REDOGÖRELSE TILL RIKSDAGEN
OM FÖRSVARSMAKTENS DELTAGANDE I UPPGIFTER I NATOS KOLLEKTIVA FÖRSVAR I
FREDSTID 2027**

Statsrådet överlämnar till riksdagen en redogörelse enligt 3 § i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet (418/2017) om Försvarsmaktens deltagande i uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid 2027.

Uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid

Uppgifterna i Natos kollektiva försvar i fredstid är en viktig del av Natos grundtanke, enligt vilken alla allierade förbereder sig på att stödja varandra i genomförandet av avskräckning och försvar inom hela alliansens område. Syftet med uppgifterna i Natos kollektiva försvar i fredstid är att visa beredskap och försvarsförmåga samt solidaritet, delat ansvarstagande och sammanhållning mellan de allierade. Avskräckningen upprätthålls, utvecklas och visas genom regelbundna övningar, gemensamma operationer och närvaro. Rysslands anfallskrig mot Ukraina och den förändring som till följd av det har skett i Europas säkerhetsläge har framhävt betydelsen av uppgifterna i Natos kollektiva försvar i fredstid, och man har ökat närvaron i medlemsstaterna på alliansens östra flank.

Natos uppgifter i fredstid genomförs med hjälp av de framskjutna markstyrkorna (Forward Land Forces), de stående marina styrkorna (The Standing Naval Forces), lufttrumsövervakningen och incidentberedskapen (Air Policing), det stärkta luftförsvaret under fredstid (Air Shielding), Natos snabbinsatsstyrka (Allied Reaction Force) och separata övervaknings- och beredskapsåtgärder (enhanced Vigilance Activity). De styrkor som Natos medlemsländer har anvisat för dessa uppgifter står direkt under Natos ledning (Transfer of Authority).

Försvarsmakten deltar i uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid. Flygvapnet deltog redan 2023 i skyddsuppgifter i anslutning till Natos toppmöte i Vilnius. Det egentliga deltagandet inleddes 2024 när Försvarsmakten skickade ett fartyg till Natos minröjningsstyrka på Östersjön och en jaktplansavdelning till Natos Air Shielding-uppdrag i Rumänien, i Bulgarien och på Svarta havet. Under 2025 deltog Försvarsmakten i Natos lufttrumsövervakning och incidentberedskap i Island och i de stående marina styrkornas verksamhet på Östersjön, Nordsjön och Nordatlanten. Under 2026 fortsätter Försvarsmakten att delta i de marina styrkornas verksamhet. Deltagandet i uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid har blivit en del av den normala verksamheten vid Försvarsmakten.

Finlands förhållningssätt till deltagandet i uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid

Deltagande i uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid hör till de allierades verksamhet och är en viktig del av Finlands verksamhetsprofil som medlemsland i Nato. För Finland är det viktigt att konkret visa engagemang och ansvarstagande i fråga om alliansens avskräckning och försvar i enlighet med 360-gradersperspektivet inom hela alliansens område. Deltagandet i uppgifterna är en del av fördelningen av bördan inom alliansen, och det är mycket viktigt att visa engagemang i stärkandet av Europas avskräckning och försvar också med tanke på stärkandet av de transatlantiska relationerna.

De allierades aktiva deltagande i uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid signalerar enighet och stärker avskräckningen. Deltagandet i uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid bör ses som en del av de allierade ländernas normala verksamhet, där militära resurser ställs till alliansens förfogande för genomförande av avskräckning och försvar. Samtidigt har deltagandet också konsekvenser för Finlands internationella förbindelser och för våra utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska partnerskap. Deltagandet i uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid är ett av de sätt på vilka Finland stöder alliansens åtgärder för att stärka den euroatlantiska säkerhetsmiljön.

Deltagandet i flottstyrkans och minröjningsstyrkans uppdrag i första hand på Östersjön, Nordsjön och Nordatlanten är ett tecken på att vi tar ansvar i synnerhet för säkerheten i vårt närområde. Finland har konsekvent framhållit att vårt Natomedlemskap ökar stabiliteten i Östersjöområdet. Säkerhetsläget i Östersjöområdet har accentuerats i och med Rysslands ökade hybridaktiviteter. Rysslands fientliga handlingar i området bedöms fortsätta också i framtiden, även i det fallet att Rysslands anfallskrig mot Ukraina tar slut. Rysslands skuggflotta medför många risker i området. Behovet av responsåtgärder för att trygga bland annat kritisk infrastruktur i Finlands närområden kommer därför sannolikt att fortsätta öka. Finland har aktivt svarat på hot både genom att delta i Natos uppgifter i fredstid och genom att agera aktivt tillsammans med de Natoallierade kring Östersjön. Deltagandet 2027 utgör en fortsättning på deltagandet i Natos stående marina styrkors verksamhet de föregående åren och visar således Finlands långsiktiga engagemang i alliansens kollektiva åtgärder för att stärka säkerhetsmiljön i närområdet samt framhäver Finlands roll som initiativtagare när det gäller att trygga säkerheten i Östersjöområdet.

Det viktigaste innehållet i och målen med deltagandet 2027

Försvarsmakten har för avsikt att inom ramen för Natos kollektiva försvar i fredstid delta med totalt högst 40 personer i de uppgifter som den stående flottstyrkan SNMG1 utför inom Natos marina ansvarsområde 2027. Detta omfattar deltagande med högst fem soldater i styrkans uppgifter på dess fartyg under 2027 samt ett eventuellt deltagande med cirka 30 soldater på ett fartyg av Hamina-klass under högst en månad 2027.

Försvarsmakten har också för avsikt att delta med totalt högst 50 personer i de uppgifter som den stående minröjningsstyrkan SNMCMG1 utför inom Natos marina ansvarsområde 2027. Detta omfattar deltagande med cirka 40 soldater på ett fartyg av Katanpää-klass under högst sex månader 2027, ett eventuellt deltagande med högst fyra soldater i stabsuppgifter på styrkans ledningsfartyg under 2027 samt ett eventuellt deltagande med en röjdykarpatrull på högst sex soldater i styrkans uppgifter på dess fartyg under 2027.

Avsikten är att beslut om deltagande ska fattas med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet.

Natos stående marina styrkor utgör kärnan i alliansens marina förmågor och möjliggör att en kontinuerlig, trovärdig och flexibel förmåga vid behov kan tas i bruk snabbt i eventuella krissituationer eller om spänningarna ökar. Natos stående marina styrkor består av fyra styrkor. Nato har två stående flottstyrkor (Standing NATO Maritime Groups, SNMG 1 och 2) och två stående minröjningsstyrkor (Standing NATO Mine Countermeasures Groups, SNMCMG 1 och 2), som kan användas snabbt i olika krissituationer. De stående marina styrkorna leds av Alliansens marintaktiska ledning (Allied Maritime Command) och står i enlighet med Nordatlantiska rådets beslut till förfogande för alla Natos uppgifter från övningar till operationer inom alliansens hela marina ansvarsområde. Alliansens marina ansvarsområde omfattar Atlanten, Östersjön, Nordsjön, Medelhavet och Svarta havet. För närvarande ingår inte de stående flottstyrkorna i Natos snabbinsatsstyrka, men genom beslut av Nordatlantiska rådet kan de anslutas till den.

Försvarsmakten har inte för avsikt att delta i Natos framskjutna markstyrkors uppgifter i andra allierade länder 2027. I det nuvarande säkerhetspolitiska läget skapar Finlands ställning som ett land på alliansens östra flank och Finlands roll i Natos regionala plan en konstellation där det är ändamålsenligt att koncentrera markstyrkornas verksamhet till Finlands territorium. Exempel på detta är den marktaktiska ledning som placerats i Finland samt den framskjutna markstyrkan, som kan skalas enligt säkerhetsläget. Deltagandet kan ses över senare.

Försvarsmakten har i nuläget heller inte planerat att under 2027 i andra allierade länder delta i permanenta på förhand planerade beredskapsperioder inom luftförsvaret inom ramen för

uppgifterna i Natos kollektiva försvar i fredstid. Hur projektet för ibruktagande av F-35-systemet inleds och framskrider definierar när Flygvapnet kan delta i verksamheten.

En stat som utsätts för ett väpnat angrepp har enligt artikel 51 i FN-stadgan (FördrS 1/1956) rätt till individuellt eller kollektivt självförsvar. Natos medlemsstater har i enlighet med artikel 5 i nordatlantiska fördraget förbundit sig till ett kollektivt försvar, där ett väpnat angrepp mot en medlemsstat betraktas som ett angrepp mot dem alla. Natos avskräckning och försvar har planerats så att styrkor under Natos ledning vid behov kan delta i försvaret av de allierades territorium. Natos överbefälhavare för Europa har då ansvaret för genomförandet av alla de militära åtgärder, inom de ramar som Nordatlantiska rådet har godkänt, som behövs för att upprätthålla eller återställa säkerheten inom Natos område. I sådana situationer är det möjligt att Natos stående marina styrkor övergår från att delta i uppgifterna i Natos kollektiva försvar i fredstid till att försvara en allierads territorium. Detta gäller också de finländska fartygen inom Natos stående marina styrkor samt personalen.

Deltagande i uppgifter inom Natos stående flottstyrka SNMG1

Den viktigaste uppgiften för Natos stående flottstyrka SNMG1 är att visa beredskap och därigenom stödja genomförandet av Natos avskräckning och försvar samt att delta i sjöövervakning och underrättelseinhämtning. För styrkan görs det upp en verksamhetsplan som fastställs av befälhavaren för Alliansens marintaktiska ledning och som styrkan följer under sina skift. Styrkan svarar i första hand för övervakningen och skyddet av strategiskt viktiga havsrutter på Östersjön, Nordsjön och Nordatlanten. Styrkans stående uppgifter omfattar sedvanliga åtgärder som fartygen vidtar i fredstid, genom vilka Nato visar sin beredskap, ökar sin avskräckning och samövar sina styrkor.

SNMG1-styrkans normala verksamhet består av operativa uppgifter och Natos och de allierades nationella övningar som genomförs i insatsområdet samt av hamn- och underhållsperioder mellan dessa. Under hamnperioderna ordnas exempelvis evenemang och mottagningar, som det informeras planenligt om. Fartygen anlitar både Natos underhållssystem och nationella underhållssystem. Styrkan leds från ett ledningsfartyg av en befälhavare som utnämnts till denna uppgift av befälhavaren för Alliansens marintaktiska ledning och som stöds i uppgiften av en stab.

Försvarsmakten ska delta i verksamheten inom SNMG1-styrkan genom att placera högst fem soldater på dess fartyg för antingen en lång tjänstgöring (sex månader) eller en kort tjänstgöring (en månad) under 2027. Detta möjliggör utöver deltagandet i fartygsstyrkans verksamhet bland annat stöd till projektet för ibruktagande av fartyg av Pohjanmaa-klass och flexibel samordning av det nationella deltagandet. Den exakta tidpunkten för när soldaterna placeras på styrkans fartyg beror på denna fartygsstyrkas uppgifter och tidsplanen för det nationella deltagandet, vilka preciseras när planeringen med fartygsstyrkan framskrider.

Försvarsmakten ska eventuellt även delta i uppgifterna inom SNMG1-styrkan med ett fartyg av Hamina-klass under högst en månad 2027. Detta kan bestå antingen av en enda tidsperiod eller av en helhet av flera tidsperioder under 2027. Deltagandet påverkas utöver av läget för säkerhetsmiljön i närområdet också av Natos eventuella beslut att svara på överraskande säkerhetshot genom SNMG1-styrkan (såsom den pågående separata övervaknings- och beredskapsåtgärden Baltic Sentry), av det nationella försvarets behov och av tillgången till fartygsklassen. Deltagandet ska totalt sett ändå inte överskrida en månad, men det är också möjligt att man inte alls deltar med ett fartyg under 2027. När möjligheten att delta genomförs på detta sätt blir det möjligt att flexibelt samordna den nationella verksamheten och deltagandet i Natos flottstyrka om säkerhetsläget i närområdet så kräver.

Avsikten är i alla händelser att totalt högst 40 personer deltar, inklusive de högst fem soldater som deltar i uppgifter inom SNMG1-styrkan på dess fartyg och de cirka 30 soldaterna i

fartygspersonalen på det fartyg av Hamina-klass som eventuellt deltar. Deltagandet ska enligt planen genomföras med anställd personal och med avtalsbundna soldater som anställs ur reserven. Enligt planen ska de avtalsbundna soldaterna användas i besättningsuppgifter i stället för värnpliktiga.

När fartyget av Hamina-klass deltar i uppgifter inom SNMG1-styrkan ska det vara en del av styrkan, och fartyget ska ha samma uppgifter som hela styrkan. Vid en eventuell kris står styrkan i beredskap att vidta åtgärder enligt Nordatlantiska rådets beslut för att hantera krisen inom sitt insatsområde.

Insatsområdet för fartyget av Hamina-klass och soldaterna på styrkans fartyg omfattar hela alliansens marina ansvarsområde, det vill säga Atlanten, Östersjön, Nordsjön, Medelhavet och Svarta havet. Deltagandet av fartyget av Hamina-klass som en del av SNMG1-styrkan ska enligt planen ändå genomföras i första hand på Östersjön och, i de fall där styrkans verksamhet förutsätter det, också på Nordsjön och Nordatlanten, med beaktande av fartygsklassens begränsningar för användningen.

Försvarsmakten kan dra tillbaka styrkan från uppdraget om detta krävs med tanke på det nationella försvaret (*reverse Transfer of Authority*).

Deltagande i uppgifter inom Natos stående minröjningsstyrka SNMCMG1

Uppgifterna inom Natos stående minröjningsstyrka SNMCMG1 är minröjning, röjning av krigstida sjöminor, deltagande i Natos övningar, andra nationella och multinationella övningar, övningar mellan fartygen eller fartygsstyrkorna, övningar i att röra sig på minfarliga områden, utveckling av minröjningstaktiken och minröjningsdoktrinen samt deltagande i sjöövervakning och underrättelseinhämtning. Styrkans främsta operationsområden är Östersjön, Nordsjön och Nordatlanten. Styrkans stående uppgifter omfattar sedvanliga åtgärder som fartygen vidtar i fredstid, genom vilka Nato visar sin beredskap, ökar sin avskräckning och samövar sina styrkor.

SNMCMG1-styrkans normala operativa verksamhet består av Natos och de allierades nationella övningar som genomförs i insatsområdet samt av hamn- och underhållsperioder mellan dessa. Under hamnperioderna ordnas exempelvis evenemang och mottagningar, som det informeras planenligt om. Fartygen anlitar både Natos underhållssystem och nationella underhållssystem. Styrkan leds från ett ledningsfartyg av en befälhavare som utnämnts till denna uppgift av befälhavaren för Alliansens marintaktiska ledning och som stöds i uppgiften av en stab.

Försvarsmakten ska delta i uppgifterna inom SNMCMG1-styrkan med ett fartyg av Katanpää-klass under högst sex månader 2027. Detta ska bestå av antingen en enda eller flera separata tidsperioder under 2027. För närvarande är den planerade omfattningen tre månader under september–november. Den slutliga tidpunkten för deltagandet preciseras när planeringen framskrider, och den påverkas utöver av SNMCMG1-styrkans rörelseplan också av det nationella försvarets behov, läget för säkerhetsmiljön i närområdet och tillgången till fartygsklassen. Huruvida deltagandet blir längre än de planerade tre månaderna påverkas utöver av läget för säkerhetsmiljön i närområdet också bland annat av Natos eventuella beslut att svara på överraskande säkerhetshot genom SNMCMG1-styrkan (såsom den pågående separata övervaknings- och beredskapsåtgärden Baltic Sentry), av det nationella försvarets behov och av tillgången till fartygsklassen. Försvarsmakten deltar dock inte under längre tid än totalt sex månader. Ett deltagande som genomförs på detta sätt möjliggör flexibel samordning av den nationella verksamheten och deltagandet i Natos minröjningsstyrka.

Utöver detta kan högst fyra soldater delta i stabsuppgifter på styrkans ledningsfartyg under 2027 också vid andra tidpunkter än när fartyget av Katanpää-klass deltar i uppgifter inom SNMCMG1. Deltagandet i stabsuppgifter möjliggör utöver deltagandet i fartygsstyrkans verksamhet bland annat flexibel samordning av det nationella deltagandet samt planering av uppgifterna för

fartygen. Den exakta tidpunkten för när soldaterna börjar delta i stabsuppgifter på styrkans ledningsfartyg beror på denna fartygsstyrkas uppgifter och tidsplanen för det nationella deltagandet, vilka preciseras när planeringen med fartygsstyrkan framskrider.

Utöver deltagandet med ett fartyg av Katanpää-klass och deltagandet i stabsuppgifter på SNMCMG1-styrkans ledningsfartyg ska Försvarsmakten eventuellt även delta i uppgifter inom styrkan med en röjdykarpatrull på högst sex soldater i högst tre månaders tid under 2027. Detta kan bestå av antingen en enda eller flera separata tidsperioder under 2027. För närvarande är den planerade omfattningen högst tre månader under slutet av 2027, men Försvarsmakten kan också komma att delta under början av 2028, vilket det fattas beslut om separat. Den slutliga tiden för deltagandet preciseras när planeringen framskrider.

Avsikten är i alla händelser att totalt högst 50 personer deltar. Detta omfattar utöver de cirka 40 soldaterna i fartygspersonalen på fartyget av Katanpää-klass även det eventuella deltagandet med högst fyra soldater i stabsuppgifter på SNMCMG1-styrkans ledningsfartyg samt det eventuella deltagandet med en röjdykarpatrull på högst sex soldater i styrkans uppgifter på dess fartyg. Deltagandet ska enligt planen genomföras med anställd personal och med avtalsbundna soldater som anställs ur reserven. Enligt planen ska de avtalsbundna soldaterna användas i besättningsuppgifter i stället för värnpliktiga.

Fartyget av Katanpää-klass ska verka som en del av SNMCMG1-styrkan, och fartyget ska ha samma uppgifter som hela styrkan. Röjdykarpatrullen ska ha i uppgift att söka, inhämta underrättelser om, identifiera och röja sjöminor och sprängladdningar under vattnet och sköta olika stöduppgifter. Vid en eventuell kris står SNMCMG1-styrkan i beredskap att vidta åtgärder enligt Nordatlantiska rådets beslut för att hantera krisen inom sitt insatsområde.

Insatsområdet för fartyget av Katanpää-klass, soldaterna på ledningsfartyget och röjdykarpatrullen omfattar hela alliansens marina ansvarsområde, det vill säga Atlanten, Östersjön, Nordsjön, Medelhavet och Svarta havet. Deltagandet av fartyget av Katanpää-klass som en del av SNMCMG1-styrkan ska enligt planen ändå genomföras i första hand på Östersjön, Nordsjön och Nordatlanten, med beaktande av fartygsklassens begränsningar för användningen.

Försvarsmakten kan dra tillbaka styrkan från uppdraget om detta krävs med tanke på det nationella försvaret (*reverse Transfer of Authority*).

Bruk av vapenmakt

I 12 a § i lagen om försvarsmakten (551/2007) föreskrivs det om behörighet och användning av maktmedel vid lämnandet av internationellt bistånd eller deltagande i samverkan och i annan internationell verksamhet. Enligt paragrafens 1 mom. har den personal som deltar i lämnandet av internationellt bistånd eller i samverkan vid utförande av uppdrag den behörighet som grundar sig på folkrätten och som bestäms av den som begär internationellt bistånd eller en part i samverkan samt rätt att använda de maktmedel som är nödvändiga med tanke på uppdraget. Maktmedel får endast användas i den mån och så länge de är behövliga med tanke på uppdraget, godtagbara i förhållande till uppdragets mål och förenliga med de regler om användning av maktmedel som har fastställts för uppdraget. Bestämmelser om excess vid användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen (39/1889).

I verksamheten för Natos stående marina styrkor (SNMG och SNMCMG) iakttas de insatsregler som godkänts av Nordatlantiska rådet (*Nato Rules of Engagement, ROE*), utifrån vilka det för varje fartygsstyrka har formulerats en egen order om användning av maktmedel som gör det möjligt för styrkorna att tillgripa vapenmakt för att skydda den samlade marina styrkans verksamhet för hot som den utsätts för. Samma regler för användning av maktmedel gäller både SNMG1 och SNMCMG1.

För eventuell användning av vapenmakt på nationalstaternas territorialvatten ansvarar alltid den nationalstat som äger territorialvattnet, utom när det rör sig om omedelbart självförsvar.

Säkerhetsläge och riskbedömning

Verksamheten inom Natos stående marina styrkor utsätts inte för något särskilt hot i jämförelse med normal internationell övningsverksamhet eller normala nationella uppgifter för att övervaka och trygga den territoriella integriteten. De mest sannolika riskerna hänför sig till händelser som äventyrar säkerheten under operationen, insjuknanden eller olycksfall i sjötjänst, särskilt under svåra sjöförhållanden på Nordsjön och Nordatlanten. Underrättelsehotet mot verksamheten är emellertid konstant och hotnivån hög, men skiljer sig inte avsevärt från underrättelsehotet mot den nationella verksamheten.

Det direkta militära hotet på Östersjön, Nordsjön och Nordatlanten bedöms för närvarande vara på låg nivå. Västs militära närvaro och aktivitet drar till sig motåtgärder av Ryssland. Det är ändå möjligt att säkerhetsläget förändras, och i ett säkerhetsläge som kan komma att skärpas kan man inte utesluta direkta militära hot mot Natos marina styrkor.

Kostnaderna för deltagandet

Kostnaderna för deltagandet med ett fartyg av Katanpää-klass i tre månader och för deltagandet av personalen på flottstyrkans fartyg beräknas uppgå till totalt cirka 5,8 miljoner euro. Det planerade deltagandet i Natos kollektiva försvar i fredstid finansieras med anslag under försvarsministeriets förvaltningsområde.

I exceptionella situationer, där oförutsedda förändringar i säkerhetsmiljön i närområdet samt den nationella säkerheten föranleder att ett fartyg av Hamina-klass deltar i SNMG1-styrkans verksamhet eller att det planerade tre månader långa deltagandet med ett fartyg av Katanpää-klass i SNMCMG1-styrkans verksamhet förlängs, finansieras ökningarna i ett tilläggsbudgetförfarande.

Rättslig grund och beslutsfattande

Enligt 12 § 1 mom. i lagen om försvarsmakten kan Försvarsmakten lämna en annan stat, Nordatlantiska fördragsorganisationen eller en annan internationell organisation eller Europeiska unionen bistånd som hör till Försvarsmaktens verksamhetsområde samt med beaktande av målsättningen för och principerna i Förenta nationernas stadga och av andra folkrättsliga regler delta i samverkan med en annan stat, med Nordatlantiska fördragsorganisationen eller en annan internationell organisation eller med Europeiska unionen och delta i annan internationell verksamhet.

I lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet föreskrivs det om beslutsfattandet i olika betydelsefulla situationer som avser internationellt bistånd och internationellt samarbete. Med stöd av 1 § tillämpas lagen på beslutsfattande om lämnande av internationellt bistånd till en annan stat, till Europeiska unionen eller till en internationell organisation samt på samverkan med en annan stat, Europeiska unionen eller en internationell organisation.

Lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet tillämpas enligt dess 1 § på beslutsfattande om lämnande av internationellt bistånd och samverkan, i fråga om bistånd eller verksamhet

- 1) som grundar sig på artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- 2) som grundar sig på artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen,
- 3) som inbegriper betydande militära resurser,

- 4) som kan inbegripa användning av militära maktmedel,
- 5) som är betydelsefullt i utrikes- och säkerhetspolitiskt hänseende, eller
- 6) som är vittsyftande och principiellt viktigt.

I Försvarsmaktens deltagande i uppgifter inom Natos stående flottstyrka och minröjningsstyrka år 2027 rör det sig om verksamhet som kan inbegripa användning av militära maktmedel på det sätt som beskrivs ovan. De fartyg från marinen som utför uppgifterna är bestyckade. Deltagandet är betydelsefullt i utrikes- och säkerhetspolitiskt hänseende.

Avsikten är att republikens president med stöd av 2 § 1 mom. i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet och utifrån statsrådets förslag till avgörande ska fatta beslut om Försvarsmaktens deltagande, i överensstämmelse med 1 § 1 mom. 4 och 5 punkten i den lagen, i uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid 2027.

Enligt 3 § i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet ska statsrådet innan ett beslut enligt 2 § fattas höra riksdagens utrikesutskott, om biståndet eller verksamheten kan inbegripa användning av militära maktmedel. Om beslutet gäller en särskilt krävande situation, ska statsrådet höra riksdagen genom att förelägga den en redogörelse i saken innan beslut fattas.

I vilken ordning riksdagen ska höras bestäms av insatsens faktiska karaktär (RP 72/2016 rd). Enligt regeringspropositionen betraktas som en särskilt krävande situation till exempel bistånd som inbegriper militära maktmedel när bedömningen är att det med beaktande av omständigheterna i aktionsområdet innebär betydande risker att genomföra biståndet. Redogörelseförfarandet är också då nödvändigt när det är fråga om att lämna eller begära militärt maktmedelsbistånd med stöd av EU:s klausul om ömsesidigt bistånd. När det ska avgöras i vilken ordning riksdagen ska höras bör det enligt regeringens proposition göras en övergripande lägesbedömning och också målen, uppdragen och tillvägagångssättet beaktas. I regeringens proposition konstateras det att den till innehållet vida bestämningen "särskilt krävande situation" för behandling av militärt maktmedelsbistånd i riksdagens plenum i praktiken ska tolkas och tillämpas i ett brett perspektiv på det sätt som grundlagsutskottet har förutsatt, så att riksdagens möjligheter att påverka säkerställs (GrUU 54/2005 rd, s. 5–6).

Deltagande i den stående flottstyrkans och den stående minröjningsstyrkans uppgifter inom Natos marina ansvarsområde inom ramen för Natos kollektiva försvar i fredstid bör betraktas som en i 3 § i lagen avsedd särskilt krävande situation. Utifrån en risk- och hotbedömning medför verksamheten i nuläget inga betydande risker. Det är dock möjligt att situationen blir mer krävande under den tid som insatsen pågår. I ett säkerhetsläge som kan komma att skärpas kan man inte utesluta direkta militära hot mot Natos stående flottstyrka och minröjningsstyrka.

Uppgifterna inom Natos stående flottstyrka och minröjningsstyrka omfattar för närvarande sedvanliga åtgärder som fartygen vidtar i fredstid, genom vilka Nato visar sin militära beredskap, ökar sin avskräckning och övar sina styrkor. **De leds dock av Nato och står i enlighet med Nordatlantiska rådets beslut vid behov till förfogande för alla Natos uppgifter**, inklusive Natos snabbinsatsstyrka. Också de uppgifter som planerats för de finländska fartygen och soldaterna inom Natos stående flott- och minröjningsstyrkor kan således under vissa omständigheter ändras, om situationen kräver det.

Statsrådet hör därmed riksdagen genom att förelägga den en redogörelse i saken i enlighet med 3 § i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet.

Före den eventuella tidpunkten för deltagandet utvärderar Försvarsmakten de faktorer som påverkar deltagandet. I samband med det bedöms vid behov också deltagandets utrikes- och säkerhetspolitiska betydelse.